IPv6-foredrag

Grunnleggende

Trond Endrestøl

Fagskolen Innlandet

20. september 2013

Foredragets filer

- Filene til foredraget er tilgjengelig gjennom:
 - Subversion: svn co \
 svn://svn.ximalas.info/ipv6-foredrag-grunnleggende
 - Web: svnweb.ximalas.info/ipv6-foredrag-grunnleggende/
- Hovedfila bærer denne identifikasjonen:
 \$Ximalas: trunk/ipv6-foredrag-grunnleggende.tex 27
 2013-09-20 16:12:22Z trond \$
- Foredraget er mekket ved hjelp av GNU Emacs, AUCT_EX, MiKT_EX, dokumentklassa beamer, Subversion, TortoiseSVN og Adobe Reader

Oversikt

- Mort om IPv6
 - Hva er IPv6?
 - Hvorfor trenger vi IPv6?
 - Andre nyttige ting ved IPv6
 - IPv6 ved Fagskolen Innlandet
 - Noen RFC-er om IPv6
- IPv6-header
 - Frakt av IPv6-datagrammer over Ethernet
- Grunnleggende om adresser
 - Adressedemo
 - MAC-48-adresser
 - Modda IEEE EUI-64-format

- Spesialadresser
- 5 Adressetyper
 - Link-local-adresser
 - Site-local-adresser
 - Offentlige unicast-adresser
 - Unike, lokale, aggregerbare adresser
 - Anycast-adresser
 - Multicast-adresser
- 6 ICMPv6
- DHCPv6
- OS-konfig
- ¶ Tunneloppsett

Kort om IPv6 Hva er IPv6?

- En lag-3-protokoll ment å erstatte IPv4
- Har eksistert siden desember 1995, spesifisert i RFC 1883
- Enkel grunnheader med fast lengde
- Flere utvidelsesheadere, riktig rekkefølge er viktig
- 128-bit adresser
- Ny versjon av ICMP: ICMPv6
- ARP og RARP for IPv6 er en del av ICMPv6
 - Ikke nødvendig med ekstra lim for adressene i lagene 2 og 3
- Ny versjon av DHCP: DHCPv6
- Automatisk adressekonfigurasjon uten bruk av DHCPv6

Kort om IPv6 Hva er IPv6?

- En lag-3-protokoll ment å erstatte IPv4
- Har eksistert siden desember 1995, spesifisert i RFC 1883
- Enkel grunnheader med fast lengde
- Flere utvidelsesheadere, riktig rekkefølge er viktig
- 128-bit adresser
- Ny versjon av ICMP: ICMPv6
- ARP og RARP for IPv6 er en del av ICMPv6
 - Ikke nødvendig med ekstra lim for adressene i lagene 2 og 3
- Ny versjon av DHCP: DHCPv6
- Automatisk adressekonfigurasjon uten bruk av DHCPv6

Hva er IPv6?

- Totalt antall IPv6-adresser:
- $2^{128} = 340.282.366.920.938.463.463.374.607.431.768.211.456$
- Bare 1/8 kan brukes til offentlige unicast-adresser:
- $2^{125} = 42.535.295.865.117.307.932.921.825.928.971.026.432$
- Fortsatt mye mer enn det fullstendige IPv4-adresserommet:
- Bare 3.702.258.688 IPv4-adresser kan bli brukt som offentlige IPv4-unicast-adresser
- Se Tronds utregning fra 2012: http://ximalas.info/2012/07/20/how-many-ipv4-addresses-are-there/

Hvorfor trenger vi IPv6?

- Verden går tom for offentlige IPv4-adresser
- IANA gikk tom i februar 2011
 - APNIC gikk tom i april 2011
 - RIPE gikk tom i september 2012
 - Dersom disse RIR-ene oppfører seg pent:
 - LACNIC kan holde på til juni 2014
 - ARIN kan holde på til desember 2014
 - AFRINIC kan holde på til oktober 2020

Hvorfor trenger vi IPv6?

- NAT (RFC 2663), CGN (RFC 6264) og Shared Address Space (RFC 6598) er bare støttebandasje med kort utløpstid
 - Glem det
 - Ende-til-ende-konnektivitet oppnås best uten noen former for adresseoversettelse
- Kortere rutingtabeller

Hvorfor trenger vi IPv6?

Uninett annonserer disse IPv4-subnettene med BGP:

```
78.91.0.0/16,
                     128.39.0.0/16,
                                          129.177.0.0/16,
 129.240.0.0/15,
                      129.242.0.0/16,
                                          144.164.0.0/16,
 151.157.0.0/16.
                      152.94.0.0/16.
                                          156.116.0.0/16.
 157.249.0.0/16.
                       158.36.0.0/14,
                                            161.4.0.0/16,
 193.156.0.0/15,
                     192.111.33.0/24,
                                         192.133.32.0/24.
 192.146.238.0/23
```

- Til gjengjeld trenger Uninett bare å annonsere dette IPv6-prefikset:
- 2001:700::/32

Andre nyttige ting ved IPv6

- IPsec ble utviklet som en del av IPv6
 - Må konfigureres før den begynner å virke
 - Tilbyr kryptert overføring (ESP), og bekreftelse av avsenders identitet og beskyttelse mot gjentakelse («replay») (AH)
 - Finnes også for IPv4
 - Ble omgjort fra krav til anbefaling av RFC 6434
- Fragmentering skal gjøres hos avsender
- Avsender må sjekke veien og måle smaleste krøttersti
- Path MTU
- Sjekksum er overlatt til høyere lag

Andre nyttige ting ved IPv6

- Hierarkisk adressestruktur
- Enklere planlegging av subnett sammenlignet med IPv4
 - De fleste IPv6-subnett bruker et 64-bit prefiks
 - Autokonfigurasjon krever et 64-bit prefiks
 - Fast prefikslengde på 64 bit er *ikke* et absolutt krav
 - DHCPv6 eller manuell konfigurasjon (kan) brukes når prefikslengda er ulik 64 bit

- 1994: Tildelt 128.39.174.0/24 av Uninett
- 1. juni 2005: Ny IT-ansvarlig, yours truly
- Høsten 2005: Fikk reservert IPv4-serien 128.39.172.0/23
- Påska 2006: Fikk reservert IPv6-serien 2001:700:1100::/48
- Før og etter pinsehelga 2006: Fiberlinjer fra serverrommet og til sentrale punkter i hver etasje i hovedbygningen
- Sommeren 2006: Nytt Cisco-gear som Catalyst 3560G og 2960
 - 128.39.46.8/30 ble satt opp som linknett mellom HiG/Uninett og FSI
 - 128.39.174.0/24 ble subnettet og satt opp som servernett og ansattnett, m.m.
 - 128.39.172.0/24 ble subnettet og satt opp som nett for datalab
 - 128.39.173.0/24 ble satt opp som klienter på trådløst studentnett

- 6. september 2006: IPv6-linknettet 2001:700:0:11D::/64 ble aktivert mellom HiG/Uninett og FSI
 - 2001:700:0:11D::1/64 brukes hos HiG
 - 2001:700:0:11D::2/64 brukes hos FSI
- Samme dag ble IPv6 innført for FSI-VLAN-ene 20, 30, 70 og 80.
 - FSI-VLAN 20: 2001:700:1100:1::/64
 - FSI-VLAN 30: 2001:700:1100:2::/64
 - FSI-VLAN 70: 2001:700:1100:3::/64
 - FSI-VLAN 80: 2001:700:1100:4::/64
- Sommeren 2007: Genererte og frivillig registrerte ULA-serien FD5C:14CF:C300::/48 for FSI-VLAN som tidligere bare brukte RFC-1918-adresser

- Høsten 2010: Enda en IPv4-serie ble innført: 128.39.194.0/24
 - 128.39.172.0/23 brukes til klienter på trådløst studentnett
 - 128.39.194.0/24 brukes til datalab etter samme m
 ønster som for 128.39.172.0/24
- I dag er de fleste brukere kasta over til OFK-nettene
- Dette skjedde etter ombyggingen i 2011–2012
- Andreklasse data er velsignet med å kunne velge mellom FSI- og OFK-nettene
- Andreklasse data velger som regel det førstnevnte, vanligvis FSI-VLAN 48, 128.39.194.192/27 og 2001:700:1100:8008::/64

- Alle FSI-VLAN har både IPv4- og IPv6-adresser
- FSI-VLAN med offentlige IPv4-adresser bruker offentlige IPv6-adresser fra 2001:700:1100::/48-serien
- FSI-VLAN med private IPv4-adresser (RFC 1918) bruker private IPv6-adresser fra FD5C:14CF:C300::/48-serien
- Private adresser brukes for alt utstyr som ikke har behov for internettforbindelse:
 - Switcher (med unntak av kjerneswitchen som er L3-router for nettverket ved FSI)
 - Basestasjoner og WLAN-kontroller
 - UPS-er
 - Skrivere
 - VPN-klienter

Noen RFC-er om IPv6

- IPv6-spesifikasjon: RFC 2460, RFC 5095, RFC 5722, RFC 5871, RFC 6437, RFC 6564, RFC 6935 og RFC 6946
- ICMPv6: RFC 4443 og RFC 4884
- Neighbor Discovery: RFC 4861, RFC 5942 og RFC 6980
- Krav til IPv6-noder: RFC 6434
- Path MTU: RFC 1981
- DHCPv6: RFC 3315, RFC 4361, RFC 5494, RFC 6221, RFC 6422 og RFC 6644
- Overføring av IPv6-pakker over Ethernet: RFC 2464 og RFC 6085

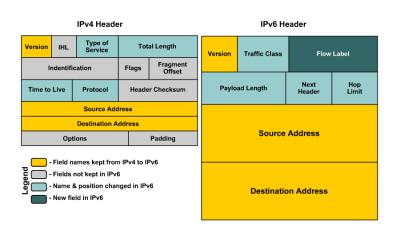

Noen RFC-er om IPv6

- Adressearkitektur: RFC 4291, RFC 5952 og RFC 6052
- Unicastadresser: RFC 3587
- ULA: RFC 4193
- Autokonfigurering av adresser: RFC 4862
- Random interface ID: RFC 4941
- Prefiks-baserte multicastadresser: RFC 3306, RFC 3956 og RFC 4489
- IPsec: RFC 4301, RFC 4302, RFC 4303, RFC 4304, RFC 4307, RFC 4308, RFC 4309, RFC 4312, RFC 4835 og RFC 5996
- For programmerere av nettverksprogrammer: RFC 4038

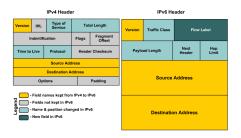
IPv6-header

Hentet fra

http://www.tekkom.dk/mediawiki/images/5/5e/CCNP-108.png [AGSKOLEN]

IPv6-header

- Versjonsfeltet (4 bit) settes til 0110
- Traffic Class (8 bit) er det samme som Type of Service i IPv4
- Flow Label (20 bit) er et nytt felt og foreløpig eksperimentell

- Payload Length (16 bit) er det samme som Total Length i IPv4
- Next Header (8 bit) er det samme som Protocol i IPv4
- Hop Limit (8 bit) er det samme som Time To Live i IPv4
- Avsender og mottaker er 128-bit IPv6-adresser
- IPv4-feltene Internet Header Length (IHL), Identification, Flags, Fragment Offset, Header Checksum, Options og Padding, er enten fjernet for godt eller flyttet til egne utvidelsesheadere

IPv6-header

- Utvidelsesheaderne finnes i stort antall:
 - Hop-by-hop options
 - Destination options
 - Routing
 - Fragment
 - Authentication Header
 - Encapsulating Security Payload
 - Mobility
- Se RFC 2460, RFC 4302, RFC 4303 og RFC 6275

Frakt av IPv6-datagrammer over Ethernet

- RFC 2464 definerer frameformatet for IPv6-datagrammer over Ethernet
- IPv6-datagrammer fraktes i standard Ethernetformat
- Først angis mottakerens MAC-48-adresse
- Deretter angis avsenders MAC-48-adresse
- Frametypen settes til 86DD heksadesimalt
- Deretter f
 ølger IPv6-header og resten av datagrammet
- Overføring av preamble og hale er vanligvis en oppgave for lag 1
- Standard MTU for IPv6 over Ethernet er 1500 oktetter
- Minste tillate MTU for IPv6 er 1280 oktetter
- Er største tilgjengelige MTU mindre enn 1280 oktetter, så må lagene under IPv6 sørge for fragmentering og sammensetting av IPv6-datagrammene (RFC 2460)

- 128 bit
- Heksadesimal notasjon
- 16 bit grupperes, adskilt med kolon
- Ledende nuller kan sløyfes
- To eller flere 16-bit-blokker med nuller kan slås sammen til :: (dobbelkolon), bare én gang pr. adresse
- Prefikslengde angis ved å slenge på en skråstrek og antall signifikante bit fra venstre mot høyre

Adressedemo

Uninett:

2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000

FSI:

2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000

IT-avdelingen@FSI:

2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000

Tronds D531:

2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Hierarkisk struktur

Uninett:

```
2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000
```

FSI:

```
2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000
```

IT-avdelingen@FSI:

```
2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000
```

Tronds D531:

```
2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E
```


Adressedemo: La oss forenkle adressene

Uninett:

2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000

FSI:

2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000

IT-avdelingen@FSI:

2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000

Tronds D531:

2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Ledende nuller

Uninett:

2001:0700:0000:0000:0000:0000:0000:0000

FSI:

2001:0700:1100:0000:0000:0000:0000:0000

IT-avdelingen@FSI:

2001:0700:1100:0003:0000:0000:0000:0000

Tronds D531:

2001:0700:1100:0003:0221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Fjernet ledende nuller

```
Uninett:
2001:700:0:0:0:0:0:0
FSI:
2001:700:1100:0:0:0:0:0
IT-avdelingen@FSI:
2001:700:1100:3:0:0:0
Tronds D531:
2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E
```


Adressedemo: La oss forenkle litt til

Uninett:

2001:700:0:0:0:0:0:0

FSI:

2001:700:1100:0:0:0:0:0

IT-avdelingen@FSI:

2001:700:1100:3:0:0:0:0

Tronds D531:

2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: To eller flere sammenhengende 16-bitgrupper med bare 0

```
• Uninett: 2001:700:0:0:0:0:0:0
```

FSI:

```
2001:700:1100:0:0:0:0:0
```

IT-avdelingen@FSI: 2001:700:1100:3:0:0:0:0

Tronds D531:

2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E

Adressedemo: Erstattet med dobbelkolon

```
Uninett:
2001:700::
FSI:
2001:700:1100::
IT-avdelingen@FSI:
2001:700:1100:3::
Tronds D531:
2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E
```


Adressedemo: Kompakt form

```
Uninett:
2001:700::
FSI:
2001:700:1100::
IT-avdelingen@FSI:
2001:700:1100:3::
Tronds D531:
2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E
```


Adressedemo: Vis prefikslengde

```
Uninett:
2001:700::/32
FSI:
2001:700:1100::/48
IT-avdelingen@FSI:
2001:700:1100:3::/64
Tronds D531:
2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E/128
```


Adressedemo: Kompakte adresser med prefikslengde

Uninett: 2001:700::/32

FSI:

2001:700:1100::/48

• IT-avdelingen@FSI:

2001:700:1100:3::/64

Tronds D531:

2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E/128

Grunnleggende om adresser MAC-48-adresser

- MAC-48-adresser har følgende oppbygging:
 - CC:cc:cc:nn:nn:nn (heksadesimalt)
 - Den første halvparten er produsentnummer: CC:cc:cc
 - Den andre halvparten er løpenummer: nn:nn:nn
- Den første oktetten i produsentnummeret, CC, har en spesiell oppbygging:
 - CCCCCCug (binært)
 - Når u-bitet er satt til 0 (null), så gjelder formatet som er oppgitt her, altså CC:cc:cc:nn:nn (heksadesimalt)
 - Når u-bitet er satt til 1, så er alle C- og c-sifrene løpenummer
 - Bitet g angir med 0 at adressa angir ett individ, eller med 1 at adressa er en multicastgruppe
 - Når g settes lik 1, så blir også u satt lik 1

MAC-48-adresser

- Gitt denne MAC-48-adressa: 00:21:70:73:68:6E
- CC-oktetten har verdien 00 (heksadesimalt)
- På binær form er dette 00000000 (CCCCCCug)
- Vi ser at både u- og g-bitene er satt til 0
- Dette er en MAC-48-adresse som:
 - følger det vanlige mønsteret med produsent- og løpenummer
 - angir et enkeltindivid
 - Dell Inc er produsenten ifølge OUI-lista hos IEEE (søk i fila etter 00-21-70)

Grunnleggende om adresser Modda IEEE EUI-64-format

- Unicast-adresser består av 2 ting:
 - Prefiks
 - Grensesnittidentifikator
- Grensesnittidentifikatorer kan lages automatisk fra MAC-48-adresser
- Grensesnittidentifikatorer kan også angis manuelt eller velges tilfeldig (RFC 4941)

Grunnleggende om adresser Modda IEEE EUI-64-format

- Grensesnittidentifikatorer lages fra MAC-48-adresser etter oppskriften i RFC 4291:
 - Gitt denne MAC-48-adressa: 00:21:70:73:68:6E
 - Invertér universal/local-bitet: 02:21:70:73:68:6E
 - Sett inn FF:FE på midten: 02:21:70:FF:FE:73:68:6E
 - Ta bort overflødig kolon og nuller: 221:70FF:FE73:686E
 - Høyreskift hele stasen: ::221:70FF:FE73:686E
 - Nå er grensesnittidentifikatoren klar til å bli kombinert med ønsket prefiks
 - Prefiks fra router: 2001:700:1100:3::/64
 - Fullstendig adresse: 2001:700:1100:3:221:70FF:FE73:686E

Grunnleggende om adresser Modda IEEE EUI-64-format

- OBS! Arbeidsuhell!
- Det skulle egentlig vært FF:FF i stedet for FF:FE
 - MAC-48 → EUI-64 skal bruke FF:FF
 - ullet EUI-48 ightarrow EUI-64 skal bruke FF:FE
- Siden IPv6 bruker universal/local-bitet med invertert betydning/verdi, så er arbeidsuhellet akseptert
- Se RFC 4291

Grunnleggende om adresser Modda IEEE EUI-64-format

- Manuell grensesnittidentifikator innebærer at universal/local-bitet er satt til 0
- De øvrige 63 bitene kan være hva som helst, bare verdien ikke skaper adressekollisjon i samme VLAN
- Normalt setter man en lav verdi for manuelle grensesnittidentifikatorer
- For eksempel ::53 (DNS-tjener, kanskje)
- Dermed er universal/local-bitet satt til 0 og dette indikerer en manuell grensesnittidentifikator
- Uten invertering av universal/local-bitet, måtte vi bruke manuelle grensesnittidentifikatorer på formen ::0200:0:0:53

Grunnleggende om adresser

Spesialadresser

- Nulladressa: 0:0:0:0:0:0:0:0/0 eller ::/0
 - Brukes av klienter som ennå ikke vet sin egen adresse (DHCPv6)
 - Brukes av tjenester som godtar forespørsler fra alle grensesnitt (sjekk ut bind(2)-systemkallet i «Juniks»)
- Loopbackadressa: 0:0:0:0:0:0:0:1/128 eller ::1/128
 - Velkjent adresse for å snakke med seg selv

- Det finnes flere adressetyper med forskjellige bruksområder:
 - Link-local-adresser
 - Site-local-adresser
 - Offentlige unicast-adresser
 - Unike, lokale, aggregerbare adresser
 - Anycast-adresser
 - Multicast-adresser
- Merk at broadcast er avskaffa og er i stor grad erstatta med link-local-multicast

Link-local-adresser

- Definert: RFC 4291
- Bruksområde: lokal kommunikasjon internt i VLAN-et, sentral for autokonfigurasjon, kan brukes i ad-hoc-nett, blir ikke videresendt til andre VLAN eller til internett
- Prefiks: FE80::/10
- De neste 54 bitene skal settes til null
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikator i modda EUI-64-format
- Eksempel: FE80::221:70FF:FE73:686E

Site-local-adresser

- Definert: RFC 3513
- Bruksområde: private adresser på lik linje med RFC 1918
- Prefiks: FEC0::/10
- De neste 54 bitene brukes til subnet-ID
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikatoren i modda EUI-64-format
- Eksempel: FEC0::DEAD:BEEF:1337
- Ikke bruk site-local-adresser (RFC 3879)
- Site-local-adresser er erstatta med ULA (RFC 4193)

Offentlige unicast-adresser

- Definert: RFC 4291 og RFC 3587
- Bruksområde: ende-til-ende-kommunikasjon på det offentlige internett
- Prefiks: 2000::/3
- De neste bitene allokeres hierarkisk, minimum i 4-bitblokker, men gjerne i 8- eller 16-bitblokker
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikator i modda EUI-64-format
- Eksempel: 2001:700:1100:1::1/128

Unike, lokale, aggregerbare adresser

- Definert: RFC 4193
- Bruksområde: ende-til-ende-kommunikasjon internt i nettverket
- Veldig praktisk å ha faste, interne adresser uavhengig av offentlig prefiks tildelt av ISP
- Prefiks: FC00::/7
- Det åttende mest signifikante bitet skal settes til 1 inntil videre
- Det reelle prefikset er dermed FD00::/8
- Prefikset FC00::/8 er reservert inntil videre

Unike, lokale, aggregerbare adresser,

- Reelt prefiks: FD00::/8
- De neste 40 bitene genereres tilfeldig, gjerne som beskrevet i RFC 4193
- De neste 16 bitene brukes til subnett-ID
- De siste 64 bitene er grensesnittidentifikator i modda EUI-64-format
- Eksempel: FD5C:14CF:C300:31::1/128

Anycast-adresser

- Definert: RFC 4291
- Bruksområde: felles adresse for distribuerte tjenester
- Prefiks: ingen, allokeres fra dine egne unicast-adresser
- Eksempel: 2001:700:1100::/128 anycast

Multicast-adresser

- Definert: RFC 4291
- Bruksområde: én-til-mange-kommunikasjon
- Prefiks: FF::/8
- ullet Flagg f og rekkevidde r er innebygget i adressa: FFfr::/16
- Eksempel: FF0E::101/128

Adressetyper Multicast-adresser

- Flaggene heter ORPT (null, err, pe, te)
- Flagget T angir med 0 at adressa er velkjent (definert av IANA), og med 1 at adressa er midlertidig (lokalt definert)
- Flagget P angir med 1 at adressa inneholder et unicast-prefiks og skal følge reglene i RFC 3306
- Flagget R angir med 1 at adressa også inneholder et møtepunkt («rendezvous point») og skal følge reglene i RFC 3956

Multicast-adresser

- Følgende rekkevidder er definert i RFC 4921:
- 0: reservert
- 1: interface-local
- 2: link-local
- 3: reservert
- 4: admin-local
- 5: site-local
- 6: ikke definert
- 7: ikke definert

- 8: organization-local
- 9: ikke definert
- A: ikke definert, brukt av Uninett til å begrense trafikken innenfor «Uninettet»
- B: ikke definert
- C: ikke definert
- D: ikke definert
- E: global
- F: reservert

ICMPv6

DHCPv6

OS-konfig

Tunneloppsett

